

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/178/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4416217534
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4416217534.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčíka, v spore žalobkyne: N. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX, zastúpená advokátkou Mgr. Ivicou Štigitz, so sídlom v Rožňave, Šafárikova 8, proti žalovanému: Pohotovosť s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 959 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 16. októbra 2018, č. k. 16C/294/2016-201, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom I. a III. výroku potvrzuje.

Žalobkyni voči žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nové Zámky (ako súd prvej inštancie v zmysle § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ ako súd) rozsudkom zo dňa 16. októbra 2018, č. k. 16C/294/2016-201, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 959 eur s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 24.10.2016 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok). Žalovaná je povinná vydať žalobkyni originál zmenky č. 405400759 zo dňa 17.12.2012, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (II. výrok). Súd priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovanej vo výške 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (III. výrok). Žalovaná je povinná zaplatiť Okresnému súdu Nové Zámky súdny poplatok za žalobu vo výške 156,50 eura, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (IV. výrok).

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ZoSÚ), § 52 ods. 1-4, § 53 ods. 1, 2, 5, § 53b ods. 1, § 54 ods. 1, § 451 ods. 1, 2, § 456 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo len „OZ“).

3. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 14.10.2016 domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 812 eur. Žalobu odôvodňovala tým, že zmluva o úvere, ktorú uzavrela so žalovaným dňa 17.12.2012 je spotrebiteľskou zmluvou, a keďže nespĺňa náležitosti zmluvy podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v platnom znení, je uvedená zmluva bez úrokov a bez poplatkov. Žalobkyňa zaplatila v zmysle dohody o zrážkach zo mzdy žalovanému sumu 1 212 eur a pri tom by mu prináležala len suma 300 eur, čo predstavuje výšku úveru a v zostávajúcej časti v sume 812 eur sa žalovaný na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatil. Uznesením č. k. 16C/294/2016-118 zo dňa 25.05.2018 súd pripustil zmenu petitu žaloby podľa § 140, § 142 ods. 1 CSP tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 959 eur s 5

% úrokmi z omeškania ročne od doručenia žaloby žalovanému. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe (č.1. 17 a nasl.) žiadal žalobu zamietnuť z dôvodu jej neopodstatnenosti. Žalovaný uzatvoril so žalobkyňou dňa 17.12.2012 zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, v zmysle ktorej jej bol poskytnutý úver vo výške 300 eur zvýšený o príslušný poplatok v sume 288 eur, teda žalobkyňa bola povinná zaplatiť čiastku v sume 588 eur. Zmluva o úvere bola uzatvorená so žalobkyňou ako podnikateľom označeným IČO v zmysle Obchodného zákonníka. Nakoľko žalobkyňa ako dlžník nemienila použiť peňažné prostriedky na svoju súkromnú potrebu, nie je spotrebiteľom. Vzájomný právny vzťah účastníkov zmluvy je teda obchodno-právny a uplatnenie právnych noriem s cieľom ochrany spotrebiteľa nie je vôbec na mieste. V čase a mieste uzavretia zmluvy išlo o odplatu, ktorá výrazne vybočovala z trhového priemeru, pokiaľ išlo o namietaný poplatok.

4. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie, z ktorého zistil, že žalobkyňa uzavrela so žalovaným dňa 17.12.2012 zmluvu o úvere, v zmysle ktorej jej žalovaný ako veriteľ poskytol úver vo výške 300 eur a žalobkyňa ako dlžník sa zaviazala zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 288 eur, t. j. celkovo zaplatiť čiastku vo výške 588 eur v 12 mesačných splátkach po 49 eur počnúc dňom 20.01.2013 na účet veriteľa špecifikovaný vo všeobecných podmienkach. Dlžník bol v zmluve označený obchodným menom ERIKA KORPASOVA FORTE, IČO: 43 278 361, Bardoňovo 269. K uvedenej zmluve prislúcha zmenka zo dňa 17.12.2012 na 885,21 eura a zmenkový úrok 0,25 % denne od 10.02.2014. Vystaviteľ je označený rovnako ako v zmluve. Zmluva bola uzavretá na základe žiadosti zo dňa 17.12.2012, z ktorej vyplýva, že sa jednalo o ďalšiu zmluvu, dĺžka predchádzajúceho úveru 9 mesiacov, č. zmluvy 405400594. Výška predchádzajúceho úveru 300 eur, zostávajúca dlžná suma 234 eur. Žalobkyňa požiadala o úver vo výške 300 eur, doba splácania 12 mesiacov, dátum prvej splátky 20.01.2013, výplata mzdy sa realizuje 16-teho dňa v mesiaci. Žiadateľ nižšie podpísaný uvedený ako fyzická osoba N. C. a kontaktnou osobou bol syn O. C.. Zo žiadosti vyplýva, že žiadateľ je zamestnaný a rovnako živnostník. V žiadosti sú uvedené údaje živnostníka i zamestnávateľa.

5. Zamestnávateľovi žalobkyne bola doručená žiadosť o vykonávanie zrážok zo mzdy žalovaným zo dňa 06.07.2015, v zmysle ktorej bol vyzvaný zamestnávateľ žalobkyne Univerzitná nemocnica Bratislava na vykonávanie zrážok zo mzdy dlžníka v zmysle zmluvy o úvere zo dňa 17.12.2012, pretože žalovaný evidoval dlh voči dlžníkovi vo výške 2 198,71 eura. Na základe uvedenej žiadosti zamestnávateľ žalobkyne, v zmysle potvrdenia zo dňa 09.08.2016, vykonal zrážky zo mzdy vo výške 637 eur. Z prehľadu zrážok zo dňa 04.08.2017 mal súd preukázané, že zamestnávateľ vykonal zrážky spolu vo výške 931 eur a od februára 2017 sa zrážky zo mzdy nevykonávajú. Žalobkyňa predložila listinný dôkaz ohľadne realizovaných splátok v roku 2013 vo výške 129 eur, v roku 2014 vo výške 119 eur a v roku 2015 vo výške 80 eur, čo spolu predstavuje sumu 328 eur. Žalobkyňa podaním zo dňa 13.02.2017 doručila zamestnávateľovi cestou svojej právnej zástupkyne výzvu na ukončenie vykonávania zrážok zo mzdy. V období od 07/2015 do 01/2017 zamestnávateľ žalobkyne vykonal zrážky zo mzdy spolu vo výške 931 eur. Dôkazom o zaslaní čiastky úveru na účet žalobkyne zo spornej zmluvy je výpis z účtu žalobkyne zo dňa 19.12.2012, kde bola prijatá platba 36 eur. Z uvedeného výpisu z účtu žalobkyne v peňažnom ústave E. K. mal súd preukázané i realizované úhrady splátok žalobkyňou. Spoločnosť EXE-CORP s. r. o. Levice výzvou zo dňa 01.09.2015 vyzvala žalobkyňu na zaplatenie dlhu žalovanému, ktorý ku dňu 01.09.2015 predstavuje sumu 2 237,51 eura. Sociálna poisťovňa Bratislava dňa 19.01.2017 potvrdila, že vykonal zrážku vo výške 78,10 eura v prospech oprávneného/exekútora od povinnej, t. j. žalobkyne.

6. Prvoinštančný súd poukazujúc na teoretické východiská bezdôvodného obohatenia uviedol, že žaloba bola dôvodná. Považoval za preukázané, že žalobkyňa mala finančné problémy, pretože podpísala viaceré zmluvy so žalobcom, ktoré však nebola schopná riadne splácať. Žalobkyne bolo navrhnuté pracovníčkou žalovaného, že na vyrovnanie predchádzajúceho úveru so zostatkom 264 eur jej bude poskytnutý ďalší úver, ktorý je predmetom sporu. Žalobkyňa s tým súhlasila a pracovníčka žalovaného vyplnila zmluvu o úvere, v zmysle ktorej jej bol poskytnutý úver vo výške 300 eur, ktorým bol vyrovnaný predchádzajúci úver so zostatkom vo výške 264 eur a žalobkyne bola zaslaná na účet suma, ktorá predstavovala rozdiel medzi poskytnutým úverom a vyrovnaným predchádzajúcim úverom vo výške 36 eur, tak ako to vyplýva z výpisu z účtu žalobkyne (č. 1. 86). V žiadosti o poskytnutie úveru je uvedený i zamestnávateľ žalobkyne. Sám žalovaný mal vedomosť o tom, že žalobkyňa mala finančné problémy a navrhol jej i napriek tomu poskytnutie ďalšieho úveru. Zmluvu o úvere vyplňovala pracovníčka žalovaného, ktorá i v predchádzajúcich zmluvách navrhla žalobkyne, že úver jej bude poskytnutý vtedy, keď bude uvedená ako fyzická osoba - podnikateľ. Pracovníčka žalovaného mala vedomosť o tom, že žalobkyňa disponuje živnostenským oprávnením, vzhľadom na predchádzajúce zmluvy. Dokazovaním

však bolo preukázané, že úver si žalobkyňa brala ako fyzická osoba - spotrebiteľ, pretože mala finančné problémy, ktoré pozostávali minimálne z omeškaných splátok z predchádzajúceho úveru. Súd uvedenú zmluvu, i napriek údajom uvedených v Zmluve o úvere zo dňa 17.12.2012, vo vzťahu k žalobkyni, vyhodnotil ako zmluvu spotrebiteľskú. Mal za to, že žalovaný v tejto časti neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal tvrdenia uvádzané v zmluve o úvere, vzhľadom na vyjadrenia žalobkyne, ako aj ďalšie skutočnosti zistené dokazovaním, t. j. použitie úveru. Súd sa nestotožnil s vyjadrením žalovaného, že ide o záväzkový vzťah medzi podnikateľmi, i vzhľadom na známu prax žalovaného vo vzťahu k zmluvám o úvere z rozhodovacej činnosti súdu. Spotrebiteľskou zmluvou je akákoľvek súkromnoprávna zmluva, ktorá sa vyznačuje definičnými znakmi uvedenými v § 52 ods. 1 OZ bez ohľadu na to, či je upravená Občianskym zákonníkom, Obchodným zákonníkom alebo iným zákonom, a teda ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách je potrebné použiť aj na právne vzťahy, ktoré vznikajú aj na základe iných zákonov z oblasti súkromného práva.

7. Medzi spotrebiteľské zmluvy môžeme zásadne zaradiť len zmluvy, ktoré majú odplatný charakter. Súd vzhľadom na vykonané dokazovanie mal za to, že uvedená zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou a bol toho názoru, že uvedený úver bol poskytnutý na spotrebu a nie na podnikanie, išlo o typovú formulárovú zmluvu, pre ktorú je charakteristické, že ich obsah spotrebiteľ výrazným spôsobom ovplyvniť nemôže. Uvedená zmluva spadá pod právnu úpravu zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení noviel a súčasne sa na ňu aplikujú aj príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to najmä § 52 a nasl. V zmluve je uvedená len výška úveru a suma zvýšená o príslušný poplatok vo výške 288 eur, avšak zo zmluvy nevyplýva, akým spôsobom bol uvedený poplatok vypočítaný, z čoho pozostáva, aká úroková sadzba a RPMN bolo použité pri výpočte uvedeného poplatku. Mal za to, že uvedená zmluva neobsahuje RPMN tak, ako to upravuje § 9 ods. 2 písm. j) Zákona o spotrebiteľských úveroch, zároveň v zmluve nie je uvedená výška úrokov a rovnako zmluva neobsahuje ani náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. k) Zákona o spotrebiteľských úveroch, a to výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. V zmluve chýba rovnováha a vyváženosť vzájomných práv a povinností. Z týchto dôvodov úver vyhodnotil ako bez poplatkov a bez úrokov, a to v zmysle § 11 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch. Na základe týchto skutočností mal žalovaný nárok len na vrátenie poskytnutého úveru vo výške 300 eur a zvyšok prijatej sumy predstavuje bezdôvodné obohatenie. Žalobkyňa zaplatila splátkami sumu 328 eur a zamestnávateľ vykonal zážky zo mzdy v sume 931 eur. Žalobkyňa zaplatila na základe toho žalovanému sumu 1 259 eur. Po odpočítaní poskytnutého úveru v sume 300 eur je žalovaný povinný zaplatiť žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 959 eur. Suma nad rámec poskytnutého úveru predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, ktoré je povinný vydať. Keďže ide o peňažné plnenie, súd priznal žalobkyni i príslušenstvo pohľadávky, a to úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka s poukazom na Nariadenie vlády SR č. 87/95 Z. z. v znení noviel od prevzatia žaloby žalovaným.

8. Ďalej prvoinštančný súd uviedol, že v článku 12 všeobecných podmienok poskytnutia úveru sú uvedené ustanovenia dohody o vyplnení zmenky, podľa ktorých na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh. Zároveň žalovaná dňa 17.12.2012 podpísala veriteľovi zmenku s tým, že zaplatí za túto zmenku pri predložení na rad POHOTOVOSŤ s.r.o. Bratislava sumu 885,21 eura a zmenkový úrok 0,25 % denne od 10.02.2014, pričom zmenková suma, ako aj dátum začiatku úročenia boli do zmenky dopísané dodatočne, keď sa stal splatný celý dlh. V zmenke je uvedené, že je splatná „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ a že je splatná pre POHOTOVOSŤ s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava (zmluva o úvere a zmenka). Súd zaviazal žalovaného na vydanie originál zmenky žalobkyni s tým, aby uvedená zmenka nemohla byť použitá na vymáhanie ďalších finančných prostriedkov žalovaným.

9. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobkyňi, ktorá mala plný úspech, priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP.

10. V závere konštatoval, že žalobkyňa je ako spotrebiteľ v tomto spore podľa § 4 odsek 2 písmeno u), zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v platnom znení oslobodená od súdnych poplatkov. Podľa § 2 odsek 2 súd zaviazal žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu vo výške 156,50 eura podľa položky Ia, 1b sadzobníka súdnych poplatkov (959 eur x 6 % = 57 eur + 99,50 eura).

11. Proti tomuto rozsudku voči vyhovujúcemu I. výroku a závislému III. výroku o trovách konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, žiadajúc odvolací súd, aby rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil a zamietol žalobu alebo napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň žiadal priznať náhradu trov konania.

12. Odvolanie odôvodnil tým, že zmluva o úvere bola uzatvorená s dlžníkom ako podnikateľom, označeným IČOm: 43 278 361, v zmysle Obchodného zákonníka. Z vyššie uvedeného je možné posudzovať vzťah ako obchodnoprávny a nie ako spotrebiteľský, keďže ide o zmluvný záväzok medzi dvomi podnikateľskými subjektmi. Poukázal na subsidiárny vzťah obchodného a občianskeho zákonníka s tým, že dlžník nemienil použiť peňažné prostriedky na svoju súkromnú potrebu, a nebol spotrebiteľom. Vzájomný právny vzťah účastníkov konania bol teda obchodnoprávny a uplatnenie právnych noriem s cieľom ochrany spotrebiteľa nie je vôbec na mieste. Obchodný zákonník uvádza, že explicitne uvedené zmluvy sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov jeho ustanoveniami, od ktorého sa nie je možné odchýliť. Úver si dlžník vzal za účelom podnikania, čím bol vyňatý spod pozitívneho vymedzenia pojmu spotrebiteľ. O spotrebiteľa ide jedine v tom prípade, ak si vzal úver na osobnú potrebu, a teda nie na účely podnikania, povolania, či zamestnania. Poukázal na iné rozsudky prvoinštančných súdov: Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 8C/22/2011 a sp. zn. 4C/26/2011.

13. K namietanému poplatku žalovaný v odvolaní uviedol, že podľa aktuálnych záverov rozhodovacej praxe u nebankových subjektov nemožno obvyklú výšku úroku odvodzovať od výšky úroku požadovaného bankami. Je logické, že s ohľadom na výrazne vyššie podnikateľské riziko sú úroky požadované týmito nebankovými veriteľmi tiež vyššie ako obvyklé bankové úroky. Ak teda žalobca namieťa výšku odplaty za poskytnutie a vrátenie peňažných prostriedkov znáša v tomto smere dôkazné bremeno a musí preukázať, že v čase a mieste uzavretia zmluvy išlo o odplatu, ktorá výrazne (podstatne) vybočovala z trhového priemeru odplát poskytovaných inými subjektmi poskytujúcimi financovanie z vlastných zdrojov (tak ako žalovaný). Poukázal na nepoužiteľnosť rozhodnutie nemeckého súdu aj z toho dôvodu, že je rozporné so slovenským právom, pretože slovenská právna úprava v oblasti spotrebiteľských úverov „účtovaniu“ poplatku výslovne nebráni. Poukázal na zák. č. 132/2013 účinný od 10.06.2013, pričom zákonodarca explicitne vymenúval nedovolenosť poplatku alebo náhrady nákladov len za vedenie, evidenciu, správu úveru, resp. účtu alebo jeho zrušenie, nie však poplatok za vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, z čoho výkladom a contrario vyplýva, že takýto poplatok je v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch prípustný.

14. Žalovaný bol toho názoru, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, predmetná zmluva o úvere nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.). Žalovaný razantne odmietol, že by z jeho strany došlo k bezdôvodnému obohateniu.

15. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného vyjadrila a konštatovala, že súd dospel k správnym záverom. Z výsluchu žalobkyne vyplynulo, že nemala vedomosti ako ovplyvní uvedenie jej osobných údajov jej právnu ochranu ako spotrebiteľa v budúcnosti. Okrem uvedeného bolo preukázané, že žalobkyňa finančné prostriedky nepoužila na podnikanie, ale na osobnú spotrebu pre potreby jej syna a zároveň boli časťou z nich uhradené aj predchádzajúce dlhy vyplývajúce z iných zmlúv o spotrebiteľských úveroch. Použitím finančných prostriedkov na iný účel ako podnikanie je jednoznačne preukázané, že žalobkyňa uvedené finančné prostriedky nepoužila na podnikateľské účely a túto skutočnosť žalovaná v konaní ani nevyvrátila a nepreukázala opak. Z uvedeného dôvodu je možné toto tvrdenie žalobkyne považovať, ako súd správne vyhodnotil, za preukázané a zmluva uzavretá medzi stranami sporu je

zmluvou spotrebiteľskou. Súd pri hodnotení dôkazov preto správne postupoval a vzal do úvahy dôkazy, ktoré mal na pojednávaní za preukázané. Z uvedeného dôvodu žalobkyňa s rozhodnutím súdu prvej inštancie súhlasí a považuje ho za vecne a právne správne.

16. K vyjadreniu žalobkyne sa žalovaný nevyjadril.

17. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario CSP, keď v zmysle § 219 ods. 3 za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke krajského súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti výroku I. a III. nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

18. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

19. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

20. Ustanovením § 387 ods. 2 CSP je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie. Odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody.

21. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, účinného v čase uzavretia zmluvy, Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

22. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

23. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

24. Odvolací súd posudzujúc dôvodnosť podaného odvolania dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Odvolacia argumentácia žalovaného je zameraná na nesprávne posúdenie charakteru právneho vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným, a nesprávneho posúdenia nárokovateľnosti poplatku za úver. Podstatou odlišnej argumentácie strán sporu k dôvodnosti uplatnenej žaloby bol charakter právneho vzťahu a od toho sa odvíjajúce hodnotenia dôsledkov absencie niektorých náležitostí zmluvy.

25. Odvolací súd primárne konštatuje, že v konaní nad všetky pochybnosti nebolo zo strany žalovaného ako dodávateľa preukázané, že predmetný právny vzťah bolo treba posudzovať výlučne podľa noriem obchodného, nie spotrebiteľského práva. Hoci žalovaný správne argumentoval, že obsahom uzavretej zmluvy bolo označenie účastníkov právneho vzťahu výslovne obchodnoprávne, pretože aj žalobkyňa bola označená ako podnikateľ podnikajúci na základe živnostenského oprávnenia, nemožno prehliadnúť skutočnosti, ktoré vyšli najavo v priebehu konania, najmä pokiaľ išlo o tvrdené okolnosti uzatvárania zmluvy. Prvoinštančný súd správne vyhodnotil, že žalobkyňa bola spotrebiteľkou a zmluvný vzťah založený zmluvou o úvere zo dňa 17.12.2012 bol spotrebiteľským právnym vzťahom, ktorý je upravený a regulovaný spotrebiteľskými normami. Odvolací súd je toho názoru, že v prípade, ak sú pochybnosti

o postavení subjektu právneho vzťahu, možno vykonať súdom (aj ex offo) dokazovanie smerujúce k potvrdeniu alebo rozptýleniu otázky postavenia subjektov právneho vzťahu. V tomto prípade je možné potvrdiť správnosť záveru, ku ktorému prišiel prvoinštančný súd, že v procese kontraktácie do zmluvnej vôle žalobkyne zasiahla pracovníčka žalovaného a viac menej „nanútila“ žalobkyni, aby označila seba ako podnikateľa vychádzajúc tak z predchádzajúceho právneho vzťahu a to za situácie, že motiváciou žalobkyne uzavrieť novú zmluvu bolo zaplatenie predchádzajúcej podlžnosti a uspokojovanie svojich spotrebiteľských potrieb. Údaje o živnostníčke - žalobkyni mala pracovníčka žalobcu k dispozícii a sama navrhla „schodnosť“ poskytnutia peňazí žalovaným, hoci nešlo o vôľu žalobkyne použiť peniaze na iné ako spotrebiteľské účely. Na to, aby bolo možné zvrátiť hodnoverný priebeh kontraktácie a účel použitia prostriedkov nevykonal žalovaný ako dodávateľ (veriteľ) dostatočnú procesnú aktivitu.

26. Pokiaľ ide o odvolacie dôvody týkajúce sa posúdenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti odvolací súd poukazuje na správne závery prvoinštančného súdu s tým, že jednotlivé čiastkové nedostatky zmluvy riadne neboli v odvolaní zo strany žalovaného namietané.

27. Namietaným bol poplatok (suma vo výške 288 eur), ktorý mal žalovaný inkasovať ako poplatok k sume, ktorá bola žalovaným žalobkyni požičaná. K uvedenému poplatku možno len zopakovať, že dôvody vedúce k jeho nepriznateľnosti pramenili zo správneho záveru prvoinštančného súdu o bezpoplatkovosti a bezúročnosti úveru (§ 11 ZoSÚ). S uvedeným súvisí tiež otázka bezdôvodného obohatenia, ktoré žalovaný v rámci odvolania rezolútne odmietol, pretože podľa jeho názoru neexistuje žiadna forma bezdôvodného obohatenia v tomto prípade.

28. Podľa § 451 ods. 2 OZ, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

29. V tejto veci je potrebné ozrejmiť, že predpokladom bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy (§ 11 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch) je existencia a platnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Nemožno súčasne konštatovať bezúročnosť a bezpoplatkovosť na jednej strane a neplatnosť zmluvy na strane druhej. Zákon stanovuje (§ 11 cit. zák.), že ak zmluva nemá obligatórne náležitosti (a pre uvedený záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti sú závažné), s takými okolnosťami spája následok v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Jednoduchá a všeobecná zmluva o úvere (z pohľadu esenciálnych náležitostí) nepredpokladá okrem záväzku veriteľa poskytnúť dohodnutú výšku peňažných prostriedkov, záväzku dlžníka poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a (záväzku) zaplatiť úroky (odplatu), žiadne ďalšie náležitosti. Tie boli v tomto prípade aj naplnené. Bez uvedených náležitostí (podstatných prvkov) by zmluva o úvere nevznikla.

30. Spotrebiteľské právo rozšírilo obligatórne náležitosti zmluvy a pri spotrebiteľskom úvere stanovuje ďalšie nevyhnutné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy. Zákon zároveň stanovil právne následky porušenia obsahovej povinnosti zmluvy a náležitosti zmluvy tak, že zmluva sa považuje za bezúročnú a bezpoplatkovú (§ 11 cit. zák.). Aj v tomto prípade je treba hľadať na absentujúci údaj o RPMN ako na absenciu údaju s dôsledkom bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Uvedené znamená, že zákon preferuje zachovanie platnosti právneho úkonu (pokiaľ má esenciálne základné náležitosti - pojmové znaky) s dôsledkom podľa § 11 cit. zákona. Ak ďalšie náležitosti právny úkon podľa zák. č. 129/2010 Z. z. nemá, ide o bezúročný a bezpoplatkový úver. Hodnotenie záveru o súdnom konštatovaní bezúročnosti a bezpoplatkovosti (výrokom rozsudku), ako aj predbežnou otázkou v rámci riešenia spotrebiteľského sporu je treba považovať za konštatovanie, nie konštituovanie. Inými slovami súd deklaruje stav a charakter spotrebiteľskej zmluvy v čase jej uzavretia.

31. Pokiaľ ide o podstatu bezdôvodného obohatenia je treba povedať, že zákon rozlišuje viaceré skutkové podstaty bezdôvodného obohatenia. O prvý konkrétny prípad bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 2 OZ ide vtedy, ak sa niekomu poskytlo plnenie bez právneho dôvodu (condictio indebiti). Plnenie bez právneho dôvodu je aj keď jeden z účastníkov zmluvy dostal majetkové hodnoty plnením, na ktoré v dobe jeho poskytnutia neexistoval žiadny právom stanovený dôvod, ktorým môže byť napr. dohoda účastníkov, povinnosť vyplývajúca zo zákona či z právnej skutočnosti a pod. Ide o prípady, pri ktorých právny dôvod k okamihu plnenia vôbec neexistoval. V prípade plnenia z neplatného právneho úkonu (condictio ob iniustam causam) je vznik bezdôvodného obohatenia založený na tom, že právny úkon, na základe ktorého došlo k plneniu, je od začiatku (ex tunc) neplatný. Na rozdiel od vyššie

uvedeného prípadu nedostatok dôvodu na plnenie tu spočíva v tom, že právny úkon tu síce formálne existoval, avšak je neplatný (napr. plnenie z kúpnej zmluvy, ktorá je podľa § 39 OZ absolútne neplatná - pozri R 26/1975, s. 129 ods. 2). Pravda, predpokladom úspešného uplatnenia nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného z neplatného právneho úkonu je predchádzajúce vyšetrenie otázky, či išlo o neplatný právny úkon. Totiž v prípade, keď druhý účastník právneho úkonu popiera neplatnosť právneho úkonu, musí ju na návrh dotknutého účastníka konštatovať súd. Pokiaľ ide o vznik bezdôvodného obohatenia, nie je rozhodné, či ide o absolútnu neplatnosť právneho úkonu (§ 37 a nasl. OZ) alebo o relatívnu neplatnosť (§ 40a OZ). Je potrebné vziať do úvahy aj skutočnosť, či ide o čiastočnú alebo úplnú neplatnosť právneho úkonu (§ 41 OZ). Za bezdôvodné obohatenie sa nepovažuje to, čo sa plnilo na základe neplatného právneho úkonu len pre nedostatok formy (§ 455 ods. 1 OZ). Fekete, L.: Občiansky zákonník 1. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011 str. 1220-1224). Ďalšími dôvodmi sú plnenia z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

32. Odvolací súd uvádza, že pri porovnaní dôsledkov väd právnych úkonov je treba dospieť k záveru, že v prípade bezúročného a bezpoplatkového úveru nejde o plnenie z právneho úkonu, ktorý je neplatný a to ani v časti, ktorá sa týka plnení na rozsah poskytnutej istiny. Ide skôr o právny úkon, ktorý ako vadný ho spája so zákonnou fikciou plnenia bez právneho dôvodu. Tento dôvod na plnenie síce od začiatku (možno) v predstavách účastníkov zmluvy existoval (teda obdobne ako pri neplatnej zmluve), ale skutočnosť, že zákon právny dôvod pre plnenie nad rozsah poskytnutej istiny vyhlásil za bezúročný a bezpoplatkový, možno označiť vo svojom dôsledku len ako plnenie bez právneho dôvodu. Odvolací súd sa prikláňa k právnemu názoru, že úverová spotrebiteľská zmluva je platná aj v časti týkajúcej sa stanovenia výšky úrokov a poplatkov, ale s dôsledkom, že zákon fikciou pozbavil úverový vzťah o právny dôvod plnenia nad rozsah poskytnutého úveru (istiny) veriteľom - žalovaným. Len pre úplnosť odvolací súd uvádza, že konštrukcia „pozbavenia“ pôvodne existujúceho právneho dôvodu pre plnenie žalobcu - spotrebiteľa nad rozsah poskytnutého úveru - istiny nemôže byť podradená pod skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia formou právneho dôvodu, ktorý odpadol, pretože v prípade bezúročného a bezpoplatkového úveru išlo o neexistenciu právneho dôvodu od počiatku (t.j. úver bol bezúročný a bezpoplatkový od uzavretia zmluvy). Vyššie uvedené závery o aplikovateľnosti bezdôvodného obohatenia formou plnenia bez právneho dôvodu vo vzťahu k vedomosti spotrebiteľa o rozhodujúcich skutočnostiach sa svojimi predpokladmi podobajú na závery týkajúce sa vedomosti o rozhodujúcich skutočnostiach ako pri neplatnej zmluve.

33. S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd rozhodol o podanom odvolaní žalovaného tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti výrokov I. a III. ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, keďže nezistil dôvod na zmenu napadnutého rozhodnutia tak, ako sa to domáhal žalovaný v podanom odvolaní.

34. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

35. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

36. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

37. Vychádzajúc z § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, že v odvolacom konaní procesne úspešnej žalobkyni priznal voči žalovanému ich náhradu v plnom rozsahu.

38. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP a § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).